

[PDF udgave \(747 KB\)](#)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	30. oktober 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 7. november 2003 –
dagsordenspunkt rådsmøde (konkurrenceevne) den 10.-11. november 2003 –
vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat om de punkter, der
forventes optaget på dagsordenen fsva. indre markedsdelen.

30. oktober 2003

Økonomi- og
Erhvervsministeriet

Eksp.nr. 93603
/TAF

Samlet aktuelt notat vedrørende rådsmøde (Konkurrenceevne) den 10.-11.
november 2003

1. Forbedring af konkurrenceevne og vækst	2
2. Forslag til Rådets forordning om EF-patentet - KOM(2000)412	5
3. Forslag til et femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv (KOM(2002) 244 endelig):	18
4. Kommissionens forslag til direktiv om virksomheders rimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked (KOM(2003) 356 endelig udgave)	41
6. Forslag til Rådsresolution om den nye metode	50
7. Forslag til ny kemikaliereregulering (kemikaliepakke)	55

1. Forbedring af konkurrenceevne og vækst

Resumé

Som opfølgning på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 16. og 17. oktober 2003 har formandskabet valgt at tage punktet på dagsordenen til drøftelse. Der foreligger endnu ikke et dokument.

En række konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Bruxelles henviser til arbejdet i Konkurrenceevnerådet bl.a. vedr. den kommende integrerede strategi for konkurrenceevne.

1. Baggrund og indhold

Som opfølgning på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 16. og 17. oktober 2003 har formandskabet valgt at tage punktet på dagsordenen til drøftelse.

En række konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Bruxelles henviser til arbejdet i Konkurrenceevnerådet.

Følgende af relevans for Konkurrenceevnerådet fremgår af konklusionerne:

Det Europæiske Råd understreger, at Rådet (konkurrenceevne) spiller en central rolle med hensyn til at sikre, at den integrerede konkurrenceevnestrategi finder anvendelse i praksis, og dermed bidrager til at skabe et gunstigt klima for virksomhederne, et effektivt indre marked og øget forskning og innovation.

Det Europæiske Råd opfordrer Kommissionen til at forelægge en rapport med forslag til, hvordan de industrielle rammer kan forbedres med henblik på at undgå afindustrialisering.

Det Europæiske Råd opfordrer Kommissionen til at forelægge alle yderligere forslag, som er nødvendige for at fuldføre det indre marked og udnytte dets potentiale fuldt ud, stimulere iværksætterånden og skabe et ægte indre marked for tjenesteydelser, idet den samtidig skal tage behørigt hensyn til behovet for at garantere udbud af og handel med tjenesteydelser af almen interesse. I den forbindelse prioriterer Det Europæiske Råd højt, at der opnås endelig enighed om EF-patentet. Medlemsstaterne opfordres til at intensivere indsatsen for at omsætte forskrifterne om det indre marked til national lovgivning inden for de fastsatte tidsfrister.

Det Europæiske Råd gentager sin opfordring til, at der gøres hurtige

fremskridt med hensyn til alle de udestående elementer i handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser, så den kan færdiggøres efter den aftalte tidsplan. Det Europæiske Råd forventer også, at arbejdet med direktivet om overtagelsestilbud, hvis formål er at fastsætte europæiske og internationale spilleregler på området, afsluttes hurtigt med et positivt resultat, der bygger på de hidtidige

kompromisbestræbelser.

Rådet og Kommissionen skal tilgodese specifikke industrisektors behov, navnlig fremstillingssektoren, hvis disse skal kunne øge deres konkurrenceevne, bl.a. på baggrund af deres vigtige bidrag til den økonomiske vækst.

EU-lovgivningen bør ikke være et handicap for EU's konkurrenceevne sammenlignet med andre store økonomiers konkurrenceevne. Med dette for øje opfordres Kommissionen til at tage hensyn til de konsekvenser, som foreslået EU-lovgivning har for virksomhederne, ved at foretage en omfattende konsekvensanalyse.

Det kommende forslag om kemikalier, som Rådet (konkurrenceevne) skal drøfte i samordning med andre rådssammensætninger, bliver en første lejlighed til at følge denne linje, og der skal navnlig ses på forslaget indvirkning på SMV'er.

Hvis den europæiske økonomis konkurrenceevne skal udvikles i overensstemmelse med Lissabon-dagsordenen, er der brug for, at den offentlige og den private sektor igen bakker op om målet om at investere 3% af BNP i forskning, med særlig vægt på teknologisk innovation og herunder miljøteknologi, samt på udvikling af menneskelig kapital gennem øgede investeringer i uddannelse og forskning, efter de retningslinjer, som Rådet anbefalede den 22. september 2003. Det Europæiske Råd tilskynder derfor til:

et stærkt engagement fra medlemsstaternes side med hensyn til benchmarking, udveksling af erfaringer og forberedelse af indbyrdes forenelige foranstaltninger, der kan fremskynde offentlige og private investeringer i forskning og innovation
styrket samordning mellem offentlig og privatfinansieret forskning
hurtige fremskridt med gennemførelsen af e-Europa-handlingsplanen

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om sagen.

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Sagen berører ikke i sig selv nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Sagen berører ikke i sig selv dansk ret.

4

5. Høring

Der foreligger ikke et dokument vedrørende sagen.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Sagen skønnes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen skønnes ikke i sig selv at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Europaudvalg

5

2. Forslag til Rådets forordning om EF-patentet - KOM(2000)412

Resumé

Forordningsforslaget fra august 2000 tager sigte på at skabe et effektivt system til beskyttelse af patentrettigheder, som samtidigt er billigt og let tilgængeligt for brugerne af systemet. Det foreslås, at samtlige EU-medlemsstater skal være dækket af én patentansøgning. EF-patentsystemet skal i ansøgningsfasen bygge på det allerede eksisterende system etableret via Den Europæiske Patentkonvention (EPK). Det foreslås, at Den Europæiske Patentorganisation (EPO) skal udstede patenterne med umiddelbar virkning for samtlige EU-medlemsstater. Patenterne skal herefter foreligge i deres helhed på ét af de tre EPO-proceduresprog (fransk, tysk og engelsk), og patentkravene på alle tre

EPO-sprog. Efter patentmeddelelsen skal patentet reguleres efter de regler, der fastsættes i forordningen.

Til blandt andet at afgøre spørgsmål om EF-patenternes gyldighed og krænkelse heraf, foreslår Kommissionen at oprette en ny retsinstant benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal bestå af både førsteinstans- og appelafdelinger. Endelig foreslår Kommissionen, at samtlige gebyrer for EF-patenterne skal tilfalde EPO, til forskel fra i dag, hvor gebyrerne fra europæiske patenter deles mellem de nationale patentmyndigheder og EPO.

Vedtagelsen af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover kræver forslaget om etablering af en enekompetent retsinstant en ændring af den danske retsplejelov. Da der er tale om suverænitetssafgivelse, skal proceduren i grundlovens § 20 iagttages.

På rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. og 31. maj 2001, blev der opnået enighed om en fælles strategi for det videre arbejde vedrørende sprogordningen, de nationale patentkontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Under rådsmøderne den 26. november og 20. december 2001 blev det forsøgt at opnå enighed om en præcisering af den fælles strategi fra maj 2001, hvilket dog ikke lykkedes. På rådsmødet den 21. maj 2002 var sagen på dagsordenen med henblik på at opnå enighed om en præcisering af den fælles strategi (common political approach) om de væsentligste elementer i forordningsforslaget, hvilket dog ikke lykkedes. Det blev samtidig slået fast, at intet er aftalt før der er enighed om alle elementerne i forslaget. På rådsmødet den 14. november 2002 drøftede landene de overordnede principper for domstolssystemet uden dog at nå til enighed herom. På rådsmødet den 26. november 2002 drøftede landene strategien for det videre arbejde. På rådsmødet den 3. marts 2003 blev der opnået politisk enighed (common political approach) om udformningen af sprogordningen, de nationale kontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Det græske formandskab udarbejdede med baggrund i den opnåede politiske enighed et revideret forordningsforslag. Forslaget er gennemgået i hovedtræk i afsnit 1. På

6

rådsmødet den 22. september 2003 blev der alene afgivet en statusrapport. Forslaget er på rådsdagsordenen til politisk debat.

1. Baggrund og indhold

1.1. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 1. august 2000 et forordningsforslag om EF-patentet, KOM(2000)412. Hjemmelen til forslaget er artikel 308 i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Kravet til vedtagelse er enstemmighed.

Forordningsforslaget blev fremsendt til medlemsstaterne den 25. august 2000 og blev præsenteret af Kommissionen på rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 28. september 2000.

Forordningsforslaget var til drøftelse på rådsmøderne (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. november 2000, 12. marts 2001, 30.-31. maj 2001, 27. september, 26. november 2001, 20. december 2001, 1. marts 2002, 21. maj 2002, 14. november 2002 og den 26. november 2002. På rådsmødet den 30 og 31. maj 2001 blev der opnået enighed om iværksættelse af proceduren for ændring af Den Europæiske Patentkonvention. Derudover blev der vedtaget en fælles strategi (common approach) med en struktur for de kommende forhandlinger.

På rådsmødet den 3. marts 2003 blev der opnået politisk enighed (common political approach) om udformningen af sprogordningen, de nationale kontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Det græske formandskab udarbejdede med baggrund i den opnåede politiske enighed et revideret forordningsforslag. Forslaget er gennemgået i hovedtræk i afsnit 1

1.2. Kommissionens oprindelige forslag

Kommissionens oprindelige forslag fra 2000 er udarbejdet på baggrund af henholdsvis Kommissionens grøn bog om EF-patentet og det fremtidige europæiske patentsystem KOM(97)314 af 16. juni 1997 og opfølgningen på grønbogen KOM(99)42 af 5. februar 1999. Herudover danner Aftalen om EF-patenter (1989) baggrund for en del af forordningsforslagets bestemmelser.

Opnåelse af patentbeskyttelse kan i dag ske på to måder i Europa. Den ene måde er ved indlevering af en ansøgning til de nationale patentmyndigheder, hvorved der opnås et nationalt patent. Den anden mulighed er at søge om et europæisk patent via EPO, der forvalter EPK. Ansøgningen behandles og patentet udstedes centralt af EPO. I ansøgningen udpeger ansøgeren de medlemslande, som ansøgeren ønsker, at patentet skal have gyldighed i. Når et europæisk patent bliver meddelt, skal patentet i oversat form fremsendes til de udpegede nationale patentmyndigheder, og der skal betales et publiceringsgebyr. Sker dette inden for de fastsatte frister, bliver det europæiske patent gyldigt i det pågældende land, og har samme virkning og reguleres ud fra samme nationale regler som de "rene" nationale patenter. Retstvister afgøres af de nationale domstole med virkning for hvert enkelt land.

7

Det nuværende system er både langsommeligt og dyrt. Det er således væsentligt dyrere at få patent i Europa end i Japan og USA. Omkostningerne til at forsvare patentet mod krænkelse, dvs. ved at anlægge retssager ved alle nationale domstole, kan endvidere være økonomisk uoverkommeligt for små og mellemstore virksomheder.

Formålet med forordningsforslaget er at etablere et effektivt og billigt EU-system med central udstedelse af patenter med umiddelbar virkning i medlemslandene og en central domstol. Sigtet med dette er at fremme den europæiske innovation og konkurrenceevne i forhold til især USA og Japan.

Enheds karakter

EF-patentet skal have enheds karakter, det vil sige, at det får samme virkning for hele EU under ét. Det kan ligeledes kun erklæres ugyldigt, begrænses, overdrages eller ophøre med virkning for hele området. Licens kan dog meddeles for de enkelte lande.

Regulering

I ansøgningsfasen vil patentansøgningen om et EF-patent være undergivet reglerne og procedurerne i EPK, dog med respekt af den gældende EU-ret. For at skabe mulighed for, at EPO kan behandle ansøgninger om EF-patenter, foreslås det, at Fællesskabet tiltræder EPK. EF-patentet vil efter meddelelsen være reguleret af forordningens bestemmelser.

Sprog

I det nuværende EPK-system skal patentet for at opnå gyldighed i de enkelte medlemsstater oversættes til medlemsstatens sprog. For at EF-patentet skal være

økonomisk overkommeligt, foreslår Kommissionen indført et sprogregime, som adskiller sig fra det, der findes i EPK-regi.

Når EF-patentet er meddelt på ét af EPO proceduresprogene (engelsk, tysk og fransk), skal kravene (den del af patentet, der fastlægger beskyttelsens omfang) ifølge forslaget oversættes til de to andre proceduresprog. EF-patentets gyldighed skal således ikke være afhængig af oversættelse af patentet eller dele deraf til samtlige nationale sprog.

Hvis der bliver anlagt sag mod en formodet krænker af et EF-patent, kan yderligere oversættelse dog blive nødvendig. Som udgangspunkt formodes en påstået patentkrænker, der ikke har haft adgang til patentteksten på det officielle sprog i den medlemsstat, hvor han har bopæl, ikke bevidst at have krænkede patentet. Der er således en formodning for god tro, medmindre ond tro kan bevises. Før at beskytte patentkrænkeren i god tro, er det foreslået, at patenthaveren ikke kan få tilkendt erstatning for den periode, der ligger forud for patentkrænkerens modtagelse af en oversættelse af patentet.

Domstolssystemet

Ud fra argumentet om størst mulig retssikkerhed og ensartet retspraksis, samt under hensyntagen til hensigten med at skabe et effektivt og billigt patentsystem, foreslår Kommissionen, at der oprettes et centraliseret og specialiseret domstolssystem til behandling af patentsager. Kommissionen foreslår i forordningsforslaget, at der

8

oprettes en ny retsinstans benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal omfatte både førsteinstans- og appelafdelinger.

Domstolen skal have enekompetence til at pådømme spørgsmål vedrørende et EF-patents gyldighed og krænkelse, og domstolen skal have mulighed for at nedlægge fagedforbud, tilkende erstatning m.m. Hvis en sag om et EF-patents gyldighed anlægges ved en national domstol, indebærer enekompetencen, at den nationale domstol skal erklære sig for inkompetent og afvise sagen. De nationale domstoles kompetence foreslås begrænset til sager vedrørende retten til patentet eller aftalte licenser.

Efter Nice-traktatens ikrafttræden den 1. februar 2003 er der med artikel 229a skabt hjemmel til, at Rådet ved enstemmighed kan vedtage bestemmelser med henblik på at tillægge EF-Domstolen kompetence til at afgøre tvister vedrørende anvendelsen af retsakter om enerettigheder, herunder patenter. Yderligere følger det af bestemmelsen, at de nationale forfatningsmæssige procedurer vil skulle følges til vedtagelsen af disse bestemmelser.

Før Rådet kan træffe endelig beslutning om domstolssystemet, kræves der et formelt forslag med hjemmel i Nice-traktatens art. 229a.

Gebyrer

Kommissionen har foreslået i forordningsforslaget, at de årsgebyrer, som skal betales for, at patentet vedbliver at være i kraft, udelukkende tilfalder EPO. Dette er nyt i forhold til i dag, hvor indtægterne i forbindelse med europæisk patentbeskyttelse deles ligeligt mellem det pågældende land og EPO.

I den fælles strategi fra rådsmødet den 30. og 31. maj blev det imidlertid

vedtaget, at en vis procentdel af årsgebyrerne for EF-patentet skal tilfalde de nationale kontorer, således at de nationale kontorer forsat kan udøve innovationsfremmende aktiviteter i nærområderne.

Nationale kontorers rolle

Kommissionens forslag indrager ikke de nationale kontorer i arbejdet med EF-patentet. Det er vedtaget i den fælles strategi af 31. maj 2001, at de nationale kontorer skal indtage en væsentlig rolle i arbejdet med EF-patentet, herunder at udføre nyhedsundersøgelse (dvs. undersøge om en opfindelse er ny i forhold til kendt teknik). Et sådant arbejde forudsætter overholdelse af fastsatte fælles kvalitetsstandarder.

1.3. Det reviderede forordningsforslag og ”common political approach”

På rådsmødet den 3. marts 2003 (konkurrenceevne) blev der opnået enighed (common political approach) om et kompromisforslag, der bygger videre på den fælles strategi, der blev vedtaget på rådsmødet (Indre marked, Forbruger og

9

Turisme) den 30. og 31. maj 2001. Den fælles politiske linje indeholder løsningsmodeller vedrørende domstolssystemet, sprogspørgsmålet, de nationale kontorers rolle og gebyrer. Det græske formandskab udarbejdede på baggrund af den politiske aftale fra 3. marts 2003 et revideret forslag til Forordning om EF-patent. Indholdet af det reviderede forslag og ”common political approach” fra 3. marts 2003 er i hovedtræk, som følger:

Domstolssystemet

1. instansen og 2. instansen er central. Dommerne udnævnes ved enstemmig beslutning i Rådet. Tekniske eksperter bistår dommerne i sagsbehandlingen.

Retssproget for domstolen er sagsøgtens nationale sprog. Hvis domstolen finder, at anvendelse af dette sprog forhindrer en part i på betryggende vis at føre sin sag for domstolen, kan domstolen vælge et andet officielt EU-sprog som retssprog. Parterne kan med EF-patentrettens samtykke også vælge et andet af EU's officielle sprog som processprog. Procedure for EF-patentretten skal som udgangspunkt ske centralt ved Retten i Første Instans' sæde, men EF-patentretten har også mulighed for at sætte retten lokalt i de enkelte medlemslande.

EF-patentretten skal oprettes senest i 2010. Hver medlemsstat skal udpege et begrænset antal nationale retter, der i mellemtiden skal have kompetence til at pådømme sager om EF-patentet, jf. art. 53a-i.

Sprog/oversættelsesspørgsmålet, art 24(a) og (b)

Sprogordningen følger indtil meddelelse af patentet ordningen i EPO. Det vil sige, at ansøgningen skal indleveres og behandles på engelsk, tysk eller fransk. Såfremt ansøger indleverer en ansøgning på et andet officielt EU-sprog, skal ansøger samtidig indlevere en oversættelse til et EPO-sprog. I givet fald vil omkostningerne til oversættelse blive refunderet af systemet (mutualisation of costs). Ved meddelelse af patentet skal ansøger oversætte patentkravene til alle officielle EU-sprog. De enkelte medlemslande kan dog beslutte, at patentkravene ikke skal oversættes til deres sprog.

Art 24a (3) fastsætter en frist på 2 år efter meddelestedidspunktet til at indlevere oversættelserne til EPO. Art. 24b (1) bestemmer, at manglende indlevering af

oversættelserne medfører patentets ophør. I overensstemmelse med art. 24b (2) kan ansøger konvertere sit EF-patent til et europæisk patent inden udløbet af 2 års fristen i art. 24a(3).

De nationale kontorers rolle

EF-patentansøgninger skal kunne indleveres hos de nationale kontorer. Ansøgere kan dog frit vælge at indlevere ansøgninger direkte til EPO. På vegne af EPO og på anmodning fra ansøger kan nationale kontorer i medlemslande, der ikke har et EPO-sprog som officielt sprog, udføre nyhedsundersøgelser for EPO. Medlemslande, der har et EPO-sprog som nationalt sprog, og som i dag udfører arbejde for EPO, kan udføre arbejde med nyhedsundersøgelser for EPO. Derudover skal de nationale kontorer spille en rolle i forhold til videnformidling.

10

Gebyrer

Årsgebyrerne for EF-patentet fordeles med 50% til EPO og 50% til medlemslandenes patentkontorer. Patentkontorenes andel fordeles mellem disse efter en distributionsnøgle, der fastsættes af Rådet. Distributionsnøglen skal baseres på en vifte af rimelige og relevante kriterier. Kriterierne bør afspejle patentaktiviteter og markedets størrelse.

Revisionsklausul

Fem år efter meddelelse af det første EF-patent vil Kommissionen fremlægge en rapport om EF-patentsystemets funktion, hvori Kommissionen vil foreslå eventuelle nødvendige ændringer.

Af andre centrale ændringer i forhold til Kommissionens forordningsforslag kan fremhæves:

Meddelelse af tvangslicenser

Det reviderede forslag til forordning lader det stå åbent, om Kommissionen eller EF-patentretten skal have kompetence til at meddele tvangslicenser, art. 21-22.

Genoprettelse af rettigheder

Forslagets art. 27a åbner mulighed for, at der kan ske genoprettelse af patentrettigheder, der er gået tabt på grund af fristoverskridelser. En mulighed der tillige eksisterer i dansk patentret.

Begrænsning af patentets beskyttelsesomfang

Art. 29a gør det muligt for patenthaver administrativt via EPO at få begrænset patentets beskyttelsesomfang.

Foreløbige retsmidler

Forslaget indeholder en mere detaljeret beskrivelse af de foreløbige retsmidler, der er til rådighed for EF-patentretten i sager om krænkelse af patenter, art. 42.

Krav på skadeserstatning, art. 44(3)

Efter forslagets art. 44(3) formodes en påstået krænker ikke at have haft kendskab til patentets eksistens, medmindre enten hele patentteksten eller patentkravene er oversat til sproget i det EU-land, hvor krænkeren er bosiddende.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets holdning forelå den 10. april 2002. Europa-Parlamentet

godkendte Kommissionens forslag med ændringer (18 stk.). Hovedelementerne i Europa-Parlamentets udtalelse er, at 1) sprogordningen bør være lig den, der finder anvendelse for EF-varemærket (engelsk, tysk, fransk, spansk og italiensk), 2) der bør tildeles de nationale patentmyndigheder en rolle i relation til behandlingen af ansøgninger om EF-patenter, 3) nationale domstole med erfaring i patentsager bør være 1. instans domstole i søgsmål vedrørende EF-patentet, og 2. instansen skal være en central EF-domstol og 4) en vis del af gebyrindtægterne for EF-patentet skal tilfalde de nationale patentmyndigheder til finansiering af videnformidlingsaktiviteter.

11

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen vurderer, at målene om at fremme innovationen og væksten i Det Europæiske Fællesskab, samt at give fremstilling og distribution af patenterede opfindelser EF-dimensioner, bedst opnås via en forordning. Kommissionen henviser til, at de opstillede mål ikke kan opfyldes af medlemslandene hverken hver for sig eller samlet, hvorfor de som følge af deres grænseoverskridende virkninger skal gennemføres på EF-plan.

Kommissionen henviser ligeledes til, at Domstolen har fastslået, at der ikke kan indføres intellektuelle ejendomsrettigheder på EF-plan gennem en harmonisering af de nationale lovgivninger.

I betragtning af rettighedernes enhedskarakter mener Kommissionen, at systemets iværksættelse ikke kan overlades til medlemslandenes skøn. Den foreslåede retsakt, en forordning, begrænser sig ifølge Kommissionen således til det minimum, der er nødvendig for at nå de tilstræbte mål, og går ikke længere end nødvendigt.

Kommissionens forslag indebærer en høj grad af centralisering ved behandlingen af patentansøgninger i Europa. Som påpeget af Kommissionen kan de betydelige positive følger af et fælles patentsystem imidlertid ikke opnås uden indførelse af et centraliseret patentsystem reguleret ved forordning.

Det er derfor regeringens vurdering, at Kommissionens forslag er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Reglerne om patenter findes i lovbekendtgørelse nr. 781 af 30. august 2001. Herudover findes bekendtgørelse nr. 6 af 6. januar 2003 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater. Danmark har tillige ratificeret Den Europæiske Patentkonvention.

5. Høring

Kommissionens oprindelige forslag har været sendt i høring i august 2000 hos følgende organisationer: Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP), Dansk Forening til Fremme af Opfindelser (DaFFO), Dansk Handel & Service, Dansk Industri (DI), Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Teknologisk Institut, De Danske Patentagenters Forening (Patentagentforeningen), Det Danske Handelskammer, Formanden for Det Rådgivende Udvalg for Industriel Ejendomsret, professor dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Håndværksrådet, Ingeniørforbundet i Danmark, Ingeniørforeningen i Danmark, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, LEGO Holding A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Novo Nordisk A/S og Teknologirådet.

De danske standpunkter vedrørende sprogordningen, Fællesskabets tiltrædelse til EPK, domstolsspørgsmålet, de nationale kontorers rolle og gebyrspørgsmålet blev endvidere den 12. september 2001 forelagt og koordineret med Specialudvalget for Tekniske Handelshindringer for Industrivarer.

Der er modtaget høringssvar fra følgende:

Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Formanden for Det Rådgivende Udvalg, professor, dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Landbrugsrådet, LEGO Holding A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, Dansk Industri, Patentagentforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Dansk Forening til Fremme af Opfindelser, Novo Nordisk A/S, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Advokatrådet og Håndværksrådet.

De fremkomne høringssvar kan opdeles på følgende måde:

Enheds karakter

LEGO Holding A/S anfører, at det formentlig er den eneste rigtige løsning med en enheds karakter, hvorefter et patent, såfremt det bortfalder, bortfalder for hele Fællesskabets område. Dette kan dog tænkes at få den effekt, at man udtager nationale patenter eller et europæisk patent, idet man ikke nødvendigvis mister sin ret i alle lande gennem disse systemer. Håndværksrådet, Advokatrådet, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, DIP, DaFFO, Patentagentforeningen, DI, og LEGO Holding A/S støtter, at der indføres et enhedspatent.

Sprog

DIP og LIF er positive overfor ethvert tiltag, der kan nedsætte omkostningerne til patentering og kan tilslutte sig forslaget, men LIF og Novo Nordisk A/S så allerhelst, at behandlingsproget blev engelsk, og at der kun skal ske oversættelse i tilfælde af krænkelse. DI har efterfølgende udtalt sig positivt overfor en ét-sprogløsning. Patentagentforeningen kan tilslutte sig sprogløsningen, såfremt muligheden for at opnå erstatning gøres betinget af det objektive kriterium, at der foreligger en oversættelse af hele patentskriftet til dansk. DaFFO finder, at alle EF-patenter skal findes på minimum engelsk, og såfremt de findes på fransk eller tysk, bør Kommissionen gives fuldmagt til at oversætte patentet til engelsk. Betaling for dette skal dækkes af Kommissionen som en serviceydelse. Håndværksrådet er betænkelig ved, at der kun skal ske oversættelse af patentkravene til engelsk, tysk og fransk. Advokatrådet finder det betænkeligt ud fra et retssikkerhedssynspunkt at indføre et patentsystem med rettigheder, der har virkning for Danmark, uden at en fuldstændig oversættelse af patenterne er obligatorisk.

Domstolssystemet

DIP anfører, at det er afgørende, at der etableres et retssystem, der sikrer en hurtig, effektiv og ensartet behandling af patentsager ved domstolene, og tilslutter sig gennemførelse af det domstolssystem, der er foreslået i forordningsforslaget. DI, Håndværksrådet og DaFFO giver udtryk for samme holdning. LIF og Novo Nordisk A/S er tillige tilhænger af, at både 1. og 2. instansretterne bliver europæiske, men mener at 1. instansretterne bør kunne sættes nationalt.

Professor, dr. jur Mogens Koktvedgaard anfører, at et fælles domstolssystem vil skabe den fornødne retssikkerhed, men sætter spørgsmålstegn ved nødvendigheden af at oprette en speciel domstol til behandling af patentsager. Patentagentforeningen finder, at bevarelse af et nationalt retssystem i første instans er af afgørende betydning ved behandlingen af krænkelsesspørgsmål, men kan tilslutte sig, at der oprettes en overnational appelinstans.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse anfører, at domstolen bør have en høj grad af lokal tilstedeværelse, særligt i relation til midlertidige retsskridt og første instans. Dansk skal kunne anvendes som retssprog. Den lokale tilstedeværelse og anvendelsen af dansk vil efter foreningens opfattelse sikre en nærhed mellem danske sagsøgte og domstolen og dels sikre, at der i Danmark vil kunne opretholdes lokal kompetence hos dommere, advokater og patentagenter. Advokatrådet mener, at det foreslåede system er forbundet med betydelige praktiske, sprogmæssige og omkostningsmæssige gener, navnlig for personer og små og mellemstore virksomheder. Rådet er af den opfattelse, at fogedrets- og førsteinstansbehandlingen skal være henlagt til de nationale domstole, og at alene appelinstansen skal være central.

Gebyrer

DIP og Novo Nordisk A/S anfører, at det er nødvendigt at bevare de nationale patentmyndigheder, hvorfor en del af afgifterne fra EF-patentet bør tilfalde disse, og taler desuden for, at EPO uddelegerer nogle af sine opgaver til de nationale patentmyndigheder. Håndværksrådet finder, at det er vigtigt, at de samlede gebyrer for opretholdelse af et EF-patent bliver de samme som for et europæisk patent, således at der ikke geografisk set bliver registreret flere patenter end nødvendigt.

Øvrige forhold

Provisorisk beskyttelse (beskyttelse også for tiden før patentmeddelelsen):

DIP og LIF anfører, at provisorisk beskyttelse ikke skal være afhængig af, at krænkeren har modtaget en oversættelse af patentet, men mener at det bør være tilstrækkeligt, at der er indleveret en oversættelse til den nationale patentmyndighed eller EPO. Patentagentforeningen mener, at erstatning for krænkelse bør gøres betinget af, at der foreligger en oversættelse af kravene til dansk, og at det skal præciseres, at provisorisk beskyttelse bortfalder, med mindre der foreligger en oversættelse af hele patentskriftet (beskrivelse og krav) til dansk i forbindelse med udstedelsen af EF-patentet. LEGO Holding A/S mener ikke, at reglerne om provisorisk beskyttelse og erstatning er hensigtsmæssige og mener, at krænkeren som et minimum bør fralægge sig en eventuel berigelse, men så helst at reglen udgik. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at reglerne i EPK om provisorisk beskyttelse bør finde anvendelse i stedet for de foreslåede.

Foreløbige foranstaltninger (fogedforbud):

DIP anfører, at en EF-patentdomstol skal kunne håndtere midlertidige foranstaltninger hurtigt og effektivt, og at det kunne være ønskeligt med en harmonisering af reglerne om bevissikring. Professor, dr. jur Mogens Koktvedgaard, LEGO Holding A/S og LIF efterlyser klarere regler vedrørende fogedforbud.

Sammenhæng med Bioteknologidirektivet:

Landbrugsrådet anfører, at det ikke fremgår af forordningsforslaget, i hvilket omfang det får betydning for bioteknologidirektivet, herunder de nationale ordninger om ”farmers privilege”.

Kommissionens adgang til at intervenere og meddele tvangslicens:

LEGO Holding A/S anfører, at Kommissionens adgang til at intervenere synes meget vid, og at reglerne om tvangslicensmeddelelse er meget vidtgående og bredt formuleret. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at meddelelse af tvangslicens ikke skal henhøre under Kommissionens kompetence, med derimod domstolens. Det samme gør sig gældende for så vidt angår fastsættelse af licensafgifter.

Samordning med nationale patenter og patenter udstedt af EPO:

Patentagentforeningen finder, at det er afgørende, at nationale patenter, patenter meddelt af EPO og EF-patenter medfører samme retsvirkninger. Novo Nordisk A/S mener, at de eksisterende muligheder for patentbeskyttelse skal bevares, herunder at det skal være muligt at konvertere en ansøgning om EF-patent til en ansøgning om nationalt patent i de lande, hvor det er muligt at opnå beskyttelse.

Ugyldighedssager ved den centrale domstol og indsigelsessag ved EPO:

Løvens Kemiske Fabrik finder det uholdbart, hvis der skal være mulighed for at føre en ugyldighedssag ved den centrale domstol samtidig med, at der føres en indsigelsessag ved EPO. Desuden ønsker de, at der blev indsat yderligere en ugyldighedsgrund, således at patentkravenes omfang også skal kunne tages op til revision af den centrale

domstol.

Det græske formandskabs forslag til forordning blev den 6. maj 2003 sendt i skriftlig høring i specialudvalget for vækst og konkurrenceevne. Der er modtaget høringssvar fra følgende: Interesseorganisationen HTS-I, LEO Pharma, LIF Lægemedelindustriforeningen og Novo Nordisk A/S.

HTS-I er af den opfattelse, at oversættelse af patentkravene gør patentet for dyrt. HTS-I finder, at oversættelse til alle fællesskabssprog bør begrænses til krænkelssager. HTS-I finder videre, at førsteinstansretterne bør kunne sættes lokalt i de enkelte medlemslande. Endelig finder HTS-I, at der bør være mulighed for at konvertere en EF-patentansøgning, der ikke kan fremmes til meddelelse af EF-patent, til en national ansøgning i de lande, hvor patent kan opnås.

LEO Pharma anfører, at det bør fremgå at forordningen, om en appelsag ved EPO har opsættende virkning på en krænkelssag ført ved EF-patentretten. LEO Pharma finder, at EF-patentretten i art. 28 bør gives mulighed for at fastlægge patentkravenes omfang, idet dette spørgsmål i modsat tilfælde vil blive endeligt afgjort af Examining Division ved EPO.

LIF og Novo Nordisk A/S finder, at artikel 9b1 om tilladelsen til forberedende handlinger med henblik på opnåelse af markedsføringstilladelse, bør udgå. LIF og Novo Nordisk anfører, at bestemmelsen kun bør opretholdes, såfremt dette sker i sammenhæng med indførelse af regler om 10 års databeskyttelse for lægemidler i hele EU. LIF og Novo Nordisk A/S anfører, at der af hensyn til retssikkerheden for tredjemand bør indføres en frist på 1 år i artikel 27a stk. 1 om genoprettelse af tabte rettigheder. LIF og Novo Nordisk A/S anfører videre, det ikke bør være en ugyldighedsgrund jf. art 28,1e, at en patenthaver ikke er berettiget til patentet.

Advokatrådet har efterfølgende afgivet svar i relation til det reviderede forordningsforslag. Advokatrådet hæfter sig ved, at retssproget vil være det nationale sprog i den medlemsstat, hvor den sagsøgte person eller virksomhed har hjemting. Advokatrådet tilføjer, at dette ikke i sig selv løser de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, der som tidligere påpeget af Advokatrådet kan være forbundet med, at især små og mellemstore virksomheder, skal give møde ved en central domstol. Advokatrådet har imidlertid bemærket, at der i forordningsforslaget er hjemmel til, at domstolen vil kunne sættes i andre medlemsstater i EU end Luxembourg. På den baggrund finder Advokatrådet, at de betænkeligheder, som rådet tidligere har anført, i væsentligt omfang vil kunne imødekommes, såfremt det ved udformningen af domstolens statutter og procesreglement sikres, at det i sager vedrørende foreløbige retsmidler bliver hovedreglen, at retten, når parter og vidner skal afhøres og sagen skal procederes, sættes i den medlemsstat, hvor sagsøgte har hjemting. Det er endelig rådets forventning, at der i de egentlige retssager åbnes mulighed for at sætte retten lokalt, når hensynet til sagsøgte efter domstolens opfattelse tilsiger dette.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelse af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover vil forslaget

retsplejeloven.

Forslagets bestemmelser om gebyrer vil kunne få konsekvenser for de nationale patentmyndigheders økonomiske grundlag. Der forventes dog ingen statsfinansielle konsekvenser, da Patent- og Varemærkestyrelsen er en selvfinansierende statsvirksomhed.

En fremtidig dansk tilslutning til oprettelsen af en central domstol vil endelig kræve anvendelse af grundlovens § 20.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En billigere europæisk patentbeskyttelse vil særligt komme små og mellemstore virksomheder til gode, og det skønnes, at et EF-patent vil have en gavnlig effekt på innovationen. Det vil styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne, og en positiv effekt på samfundsøkonomien forudses.

8. Tidligere forelæggelse for Folketinget

Sagen har været forelagt Europaudvalget den 21. september 2001 og den 23. november 2001 (særligt ordførermøde pga. folketingsvalget) til forhandlingsoplæg forud for rådsmøderne (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 og 26. november 2001. Sagen har været forelagt til orientering den 17. december 2001 forud for ekstraordinært rådsmøde (Indre Marked) den 20. december 2001, den 22. februar 2002 forud for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 1. marts 2002, den 17. maj 2002 forud for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 21. maj 2002, den 8. november 2002 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 14. november 2002, den 22. november 2002 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 26. november 2000, den 28. februar 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003 og den 19. september 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. september 2003. Notat er senest fremsendt den 11. september 2003.

Resumé

Kommissionens forslag til et femte motorkøretøjsdirektiv er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. november 2003 med henblik på at opnå politisk enighed.

Direktivforslaget indeholder en række forskellige ændringer til navnlig de fire første motorkøretøjsforsikringsdirektiver, som udgør det regelsæt, der overordnet regulerer medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse. Hensigten med direktivforslaget er navnlig at forbedre beskyttelsen af de skadelidte ved færdselsuheld, at afhjælpe mangler i de tidligere direktiver og skabe klarhed om visse af definitionerne i direktiverne samt løse problemer, der ofte forekommer i praksis for at sikre et mere effektivt indre marked for motorkøretøjsforsikring.

Som det mest væsentlige indebærer forslaget, at der fastsættes nye forhøjede minimumsbeløb for forsikringsdækning af person- og tingsskade. Minimumsbeløbene foreslås ændret til € 1 mill. (personskade) pr. skadelidt og mellem € 500.000 og 2 mill. (tingsskade) for hver skade, uanset antallet af skadelidte. Som alternativ hertil er der stillet forslag om, at det skal være muligt at fastsætte et samlet loft for forsikringsdækningen således, at medlemsstaterne kan fastsætte ét samlet mindstebeløb pr. uheld for personskade og tingsskade, uanset antallet af skadelidte eller skadernes art. Der foreslås et mindstebeløb på € 5 mill. for personskade, såfremt der er flere skadelidte som følge af samme uheld, eller et samlet mindstebeløb pr. uheld på € 5,5 – 7 mill. for personskade og tingsskade uanset antallet af skadelidte eller skadernes art.

En gennemførelse af direktivforslaget med den nuværende ordlyd vil medføre enkelte ændringer i dansk ret. Bl.a. vil forslaget om nye minimumsbeløbsgrænser for forsikringsdækning formentlig kræve en ændring af færdselsloven. Den nærmere udformning vil dog afhænge af det endelig forhandlingsresultat, herunder om formandskabets forslag til en bestemmelse, der giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte et samlet mindstebeløb for forsikringsdækning pr. uheld for personskader og tingsskader uanset antallet af skadelidte eller skadernes beskaffenhed, vedtages. Desuden skal der formentlig også foretages en række ændringer i administrative forskrifter.

Det skønnes, at direktivforslaget ikke vil have statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser af betydning.

Direktivforslaget har været i høring hos en række myndigheder og organisationer mv. Høringen har vist, at der er en generel positiv holdning til forslaget.

Europa-Parlamentet har afgivet en udtalelse om direktivforslaget.

1. Baggrund og indhold

Den indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse er reguleret ved Rådets direktiv 72/166 EØF, EFT 1972 L 103, s. 1 (første motorkøretøjsforsikringsdirektiv), Rådets direktiv 84/5 EØF, EFT 1984 L 8, s. 17 (andet motorkøretøjsforsikringsdirektiv), Rådets direktiv 90/232, EFT 1990 L 129, s. 33 (tredje motorkøretøjsforsikringsdirektiv) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv

Europa-Parlamentet vedtog i juli 2001 en resolution, der opfordrede Kommissionen til at udarbejde et forslag til et femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv med ændringer til det eksisterende EU-regelsæt om motorkøretøjsforsikring.

Kommissionen har som opfølgning på denne opfordring den 7. juni 2002 fremsat et forslag om ændring af Rådets direktiv 72/166/EØF, 84/5/EØF, 88/357/EØF, 90/232/EØF og direktiv 2000/26/EF om ansvarsforsikring for motorkøretøjer (forslag til et femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv) (KOM(2002) 244 endelig).

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i EF-traktatens artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95, og skal vedtages efter fremgangsmåden i artikel 251 (fælles beslutningstagen).

Direktivforslaget svarer i det væsentligste til et tidligere udkast, som Kommissionen har haft i høring i medlemsstaterne.

Den danske regering har den 14. marts 2002 afgivet en udtalelse om Kommissionens udkast. Kopi af udtalelsen er sendt til orientering til Folketingets Europaudvalg den 27. marts 2002 og Folketingets Retsudvalg den 2. april 2002.

Det italienske formandskab har sat direktivforslaget på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. – 11. november 2003 med henblik på at opnå politisk enighed.

Direktivforslaget indeholder en række forskellige ændringer af navnlig de første fire motorkøretøjsforsikringsdirektiver, som gennemgås punkt for punkt nedenfor.

1.1. De fire motorkøretøjsforsikringsdirektiver forpligter bl.a. EU-medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger for at sikre, at erstatningsansvaret for køretøjer, der er ”hjemmehørende i det pågældende land”, er dækket af en forsikring, jf. første motorkøretøjsforsikringsdirektiv, artikel 3, stk. 1.

I artikel 1 i forslaget til femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv foreslås det, at definitionen af ”det område, hvor et køretøj er hjemmehørende”, som bestemt i artikel

1, stk. 4, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv, ændres i to henseender. Det foreslås for det første præciseret, at køretøjet anses for hjemmehørende i den stat, hvis nummerplade det er forsynet med, uanset om der er tale om permanente eller midlertidige nummerplader (grænse- og toldplader), idet det for visse køretøjer med midlertidige nummerplader har vist sig vanskeligt at opnå forsikringsdækning i den medlemsstat, i hvilken de er registrerede. For det andet foreslås der en afklaring af, hvor køretøjet anses for hjemmehørende i tilfælde, hvor køretøjet er uden nummerplade eller bærer en nummerplade, hvis registreringsnummer ikke svarer til eller ikke længere svarer til køretøjet. I disse tilfælde skal den stat, hvor uheldet fandt sted, ved behandlingen af en skadessag betragtes som værende ”det område, hvor et køretøj er hjemmehørende”.

Det foreslås endvidere i forslagets artikel 1 at ændre artikel 2, stk. 1, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv således, at det gøres klart, at adgangen til at udføre

ikke systematisk kontrol (stikprøvekontrol) med ansvarsforsikringer for køretøjer både gælder for køretøjer, der er hjemmehørende på en anden medlemsstats område, og for køretøjer, der er hjemmehørende på en ikke-medlemsstats område, når de indpasserer fra en anden medlemsstat. Den ikke-systematiske kontrol skal udføres uden forskelsbehandling og som et led i en generel kontrol.

Endvidere foreslås det i formandskabets kompromisforslag at ændre artikel 4, litra a, i motorkøretøjsforsikringsdirektiv således, at offentlige og private personer, der er undtaget fra forsikringspligten for motorkøretøjer, også skal dække skader forårsaget af disse køretøjer på medlemsstatens eget territorium. Bestemmelsen foreslås desuden ændret således, at Kommissionen modtage en liste over personer, som er omfattet af undtagelsen, samt over myndigheder eller personer, der er ansvarlige for at dække de forvoldte skader, med henblik på offentliggørelse.

Det foreslås i formandskabets kompromisforslag at revidere artikel 4, litra b, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv, hvorefter der for visse typer af køretøjer (bl.a. visse landbrugsmaskiner) kan gøres undtagelse fra forsikringspligten i artikel 3. Kommissionen foreslår oprindelige forslag, at bestemmelsen udgik. Efter kompromisforslaget skal medlemsstaterne sikre, at så vidt angår ulykker på medlemsstatens territorium, at køretøjer undtaget fra forsikringsforpligtelsen behandles som køretøjer, der ikke opfylder forsikringsforpligtelsen efter artikel 3, stk. 1, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv. Erstatningsfonden i den medlemsstat, hvor ulykken finder sted, skal herefter et krav mod garantifonden oprettet i overensstemmelse med artikel 1, stk. 4, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv, i den medlemsstat, hvor køretøjet er hjemmehørende.

Endelig foreslås artikel 6 og 7 i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv ændret således, at ordet "på en medlemsstats ikke-europæiske territorium" udgår. Baggrunden er, at artikel 299 TEF fastsætter, at traktaten og regler udstedt i medfør heraf som udgangspunkt finder anvendelse på disse territorier. Rådets Juridiske Tjeneste har derfor henstillet, at henvisningen i det første motorkøretøjsforsikringsdirektiv udgår.

1.2. I forslagets artikel 2 foreslås bl.a. artikel 1, stk. 2, i andet motorkøretøjsforsikringsdirektiv ændret med henblik på at fastsætte nye minimumsbeløb for forsikringsdækning af personers tingsskade. Formandskabet har fremlagt to alternative muligheder:

20

Den første mulighed består i at ændre minimumsbeløbene til € 1 mill. (personskade) pr. skadelidte mellem € 500.000 og 2 mill. (tingskade) for hver skade, uanset antallet af skadelidte. Beløbene efter forslaget reguleres hvert femte år i takt med det europæiske forbruger købsprisindeks (EIC) begyndende fra ikrafttrædelsen af femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv.

Som alternativ til ovenstående skal det være muligt at fastsætte et samlet loft for forsikringsdækning ved et uheld uanset antallet af skadelidte, således at medlemsstaterne skal have mulighed for at fastsætte et mindstebeløb på € 5 mill. for personskade, såfremt der er flere skadelidte som følge af samme uheld, eller et samlet mindstebeløb pr. uheld på € 5,5 – 7 mill. for personskade og tingskade uanset antallet af skadelidte eller skadernes art.

Denne første mulighed består endvidere i, at medlemsstaterne har en overgangsperiode på to år til at gennemføre de nye forsikringsbeløb.

Den anden mulighed, formandskabet har foreslået, er identisk med den første mulighed med den forskel, at der ikke består en mulighed for at fastsætte et samlet loft for forsikringsdækningen uanset antallet af skadelidte. Endvidere er overgangsperioden fastsat til fem år for så vidt angår minimumsdækningen.

1.3. Herudover foreslår formandskabet i et kompromisforslag, at medlemsstaternes mulighed for begrænse eller udelukke udbetaling af erstatning for tingsskade, forvoldt af ukendt køretøj, af artikel 1, stk. 4, nævnte garantifond skal begrænses således, at i de tilfælde, hvor garantifonden udbetalt erstatning for væsentlig personskade i anledning af et uheld, kan medlemsstaten udelukke at udbetale erstatning for tingsskade ved samme uheld på grundlag af, at køretøjet er ukendt. Der er dog mulighed for at fastsætte en selvrisiko på € 500 for erstatning for tingsskade i disse tilfælde.

”Væsentlig personskade” skal fastlægges i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor uheldet skete, idet der bl.a. skal tages hensyn til, om personskaden har nødvendiggjort hospitalsbehandling.

Kommissionen har begrundet sit oprindelige forslag med, at risikoen for svig ved anmeldelse af et uheld, der ikke er forvoldt af et ukendt køretøj er væsentligt mindre, hvis der ved samme uheld er udbetalt erstatning for væsentlig personskade.

1.4. Ifølge artikel 12a, stk. 4, i andet skadesforsikringsdirektiv som senest ændret ved fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv, skal den medlemsstat, hvor der præsteres tjenesteydelser, pålægge forsikringsvirksomheder at udpege repræsentanter, der er bosat eller etableret på medlemstatens område, som bl.a. skal indsamle alle nødvendige oplysninger i forbindelse med krav og have beføjelse til at repræsentere forsikringsvirksomheden over for skadelidte personer, der kunne gøre krav gældende, herunder med hensyn til betaling af sådanne krav.

Det nævnes endvidere i sidste pkt. i ovennævnte bestemmelse, at ”den udpegede person må ikke udøve nogen form for direkte forsikringsvirksomhed for nævnte virksomhed”. Baggrunden for sidstnævnte bestemmelse har ifølge Kommissionen været at forhindre, at repræsentanten, som på vegne af det pågældende udenlandske forsikringselskab udøver fri udveksling af tjenesteydelser, samtidigt benytter sig af

21

retten til at etablere (direkte) forsikringsvirksomhed. Tredje skadesforsikringsdirektiv har imidlertid nu ophævet alle forhindringer for den samtidige udøvelse af friheden til at udveksle forsikringstjenesteydelser og friheden til at etablere forsikringsvirksomhed.

Som en konsekvens heraf er det tilladt filialer af forsikringsvirksomheder at optræde som tjenesteydere på alle forsikringsområder undtagen motorkøretøjsforsikring, hvor forbuddet er opretholdt. Med henblik på at bringe motorkøretøjsforsikringsområdet i overensstemmelse med den øvrige forsikringsvirksomhed foreslås det derfor i artikel 3 at ophæve det ovennævnte forbud i andet skadesforsikringsdirektiv således, at repræsentanten ikke er forhindret i at etablere direkte forsikringsvirksomhed på medlemsstatens område.

1.5. I forslagets artikel 4, stk. 1, foreslås det, at der indføres en ny bestemmelse i artikel 1 i tredje motorkøretøjsforsikringsdirektiv, hvorefter en passager ikke kan udelukkes fra forsikringsdækning med den begrundelse, at han vidste eller burde vide, at føreren af motorkøretøjet var påvirket af spiritus eller andet rusmiddel på ulykkestidspunktet. Det forhold, at passageren dækkes af den lovpligtige forsikring, er uden betydning for spørgsmålet om den pågældendes eventuelle ansvar i henhold til national lovgivning, eller for størrelsen af den erstatning, der udredes ved en konkret ulykke. Dette afgøres af de nationale domstole, jf. direktivforslagets forklarende bemærkninger.

1.6. Der foreslås i forslagets artikel 4, stk. 2, indsat en ny bestemmelse i tredje motorkøretøjsforsikringsdirektiv (artikel 1a) ifølge hvilken, ansvarsforsikringen skal dække

Den risikoe, når et fodgænger- eller cyklist- og den ikke-motoriserede trafikante forsikres og ikke spørgsmålet om det civile ansvar, dvs. fodgængerens eller cyklistens eventuelle erstatningsansvar eller størrelsen af den erstatning, der udredes til fodgænger eller cyklisten konkret ulykke. Dette afgøres efter den gældende nationale lovgivning.

1.7. Det foreslås desuden i forslaget artikel 4, stk. 3, at det præciseres i artikel 2 i tredje motorkøretøjsforsikringsdirektiv, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger, således at alle lovpligtige ansvarsforsikringer for motorkøretøjer dækker hele Fællesskabets område på grundlag af én enkelt præmie og i hele kontraktens løbetid, omfattende også perioder hvor køretøjet befinder sig i en anden medlemsstat i kontraktens løbetid. Denne regel foreslås indført for at forhindre, at forsikringstagere i forsikringsbetingelserne fratages muligheden for at opretholde forsikringsdækningen som følge af, at motorkøretøjet er medtaget på et midlertidigt ophold i en anden medlemsstat.

1.8. I artikel 2 i andet skadesforsikringsdirektiv defineres udtrykket ”den medlemsstat, hvor risikoen består” bl.a. som ”den medlemsstat, hvor registreringen er sket, såfremt forsikringen dækker transportmidler af enhver art”. I de tilfælde, hvor et motorkøretøj importeres fra en medlemsstat til en anden, foreslås det imidlertid med forslaget artikel 4, stk. 4 (art. 4a), at der ved udtrykket ”den medlemsstat, hvor risikoen består”, skal forstås den modtagende medlemsstat i tredive dage fra det tidspunkt, hvor køberen har bekræftet leveringen, selv om køretøjet ikke formelt er registreret i den modtagende medlemsstat. Hvis køretøjet i denne periode bliver involveret i en ulykke, mens det er

22

uforsikret, skal den garantifond, som den modtagende medlemsstat har oprettet på grundlag af artikel 1, stk. 4, i andet motorkøretøjsforsikringsdirektiv, erstatte de person- og tingsskader, som køretøjet forvolder.

1.9. *Det foreslås desuden i formandskabets kompromisforslag, at der i artikel 4, stk. 4 (art. 4b) indføres en pligt for medlemsstaterne til at sikre, at forsikringstageren på ethvert tidspunkt har at modtage en erklæring fra forsikringsselskabet om eventuelle uheld, som køretøjet har været i, i mindst de seneste fem år af kontraktforholdet (skadesattest). Forsikringstageren skal modtage erklæringen inden 15 dage efter anmodningen.*

1.10. Med forslaget artikel 4, stk. 4 (art. 4c), foreslås indsat en regel i tredje motorkøretøjsforsikringsdirektiv om, at en selvrisiko ikke skal kunne gøres gældende mod skadelidte i uheld forårsaget af et motorkøretøj forsikret og hjemmehørende i en medlemsstat. Andet kan dog være fastsat i særlige direktivbestemmelser. I forslaget forklarende bemærkninger nævnes således artikel 1, stk. 4, i andet motorkøretøjsforsikringsdirektiv, som ændret ved forslaget artikel 4 (om uheld forårsaget af et ukendt motorkøretøj), som eksempel på et område, hvor en bestemmelse om selvrisiko vil kunne være berettiget for at modvirke bedrageri.

1.11. Fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv gælder for skadelidte bosat i en EU-medlemsstat i tilfælde, hvor skaden er sket i en anden EU-medlemsstat end skadelidtes bopælsstat eller i en ikke-medlemsstat, som har tilsluttet sig grøn kortordningen, og forvoldt af et motorkøretøj, der er forsikret og hjemmehørende i en anden EU-medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat, jf. direktivets artikel 1. Disse skadelidte skal kunne rejse krav direkte mod det forsikringsselskab, som har ansvarsforsikret det skadevoldende køretøj, jf. direktivets artikel 3. I forslaget til femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv foreslås denne ret udvidet til at gælde generelt, dvs. ved alle uheld (også uheld i skadelidtes bopælsstat) som er forårsaget af et

motorkøretøj, der er forsikret af det pågældende forsikringsselskab og som er hjemmehørende i en medlemsstat, jf. forslaget artikel 4, stk. 4 (art. 4d), om direkte krav.

1.12. *Efter artikel 4 i fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv skal ethvert forsikringsselskab endvidere udpege skadebehandlingsrepræsentanter i alle andre medlemsstater end den, hvor selskabet har tilladelse. Skadebehandlingsrepræsentanten behandler og træffe afgørelse eller indgår for skadessager, hvor skadelidte er bosat i samme medlemsstat som skadesrepræsentanten. Artikel 6, indebærer, at forsikringsselskabet eller dets skadebehandlingsrepræsentant senest tre måneder fremsættelsen af skadelidtes erstatningskrav skal fremsætte et begrundet erstatningstilbud over skadelidte. Hvis kravet afvises helt eller delvist eller ikke er klart fastlagt, skal skadelidte modtage begrundet svar. Denne procedure finder dog kun anvendelse i tilfælde af uheld i en anden EU-medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat, eller i en ikke-medlemsstat tilsluttet grøn kortordningen, og som er forvoldt af køretøjer, der er forsikret og hjemmehørende i en anden medlemsstat end skadelidtes bopælsstat.*

Med artikel 4, stk. 4 (art. 4e), i forslaget til femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv udvides det geografiske anvendelsesområde for reglen om, at skadelidte skal modtage et begrundet erstatningskrav eller et begrundet svar inden for tre måneder efter fremsættelse af sit krav, til at finde anvendelse

23

forbindelse med alle uheld, som er forårsaget af et køretøj, der er dækket af forsikring som nævnt i artikel 3, stk. 1, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv.

Endvidere fastsættes det i artikel 4e, at også de nationale forsikringsbureauer skal anvende proceduren ved behandling af skadestilfælde, der forekommer på medlemsstatens område og er forvoldt af forsikrede eller uforsikrede køretøjer, som hører hjemme i en af de andre medlemsstater.

1.13. Forslagets artikel 4, stk. 5 (ny artikel 5, stk. 1), indeholder en bestemmelse om, at de enkelte medlemsstater skal sikre, at de informationskontorer, der er oprettet eller anerkendt med fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv, skal bistå med oplysninger til enhver, som har været udsat for skade forvoldt af et motorkøretøj, der er omfattet af forsikringspligten efter første motorkøretøjsforsikringsdirektiv.

1.14. Som konsekvens af forslaget om ophævelse af artikel 4, litra b, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv, jf. ovenfor, foreslås fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektivs artikel 5, punkt 2, nummer ii, og punkt 5, nummer ii, ophævet, jf. forslaget artikel 5. Efter denne bestemmelse skal informationskontorerne føre register, som indeholder oplysninger af relevans for medlemsstaternes kontrol i medfør af artikel 4, litra b).

1.15. Forslagets artikel 6 indeholder en ikrafttrædelsesbestemmelse, hvorefter medlemsstaterne skal sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at gennemføre forslaget inden for et (endnu) ikke nærmere bestemt antal måneder efter det 5. motorkøretøjsforsikringsdirektivs ikrafttræden.

Endvidere indeholder artikel 6, stk. 2, en minimumsbestemmelse, hvorefter medlemsstaterne kan opretholde eller fastsætte bestemmelser, der giver skadelidte en bedre beskyttelsesgrad, end den foreskrevet i direktivets regler.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har afgivet en udtalelse den 23. oktober 2003.

Forslag Europa-Parlamentet har stillet en række ændringsforslag, der hovedsageligt falder i tre grupper: 1) en ændring af minimumsbeløbet for forsikringsdækningen pr. skade og dækning af retshjælpsomkostninger, 2) en fjernelse af direktivets krav om forsikringsdækning for skader på ikke-motoriserede trafikanter, og 3) regler for særlige køretøjer og anhængere. Bl.a. ønskes undtagelse for visse køretøjer i artikel 4, litra b, i første motorkøretøjsforsikringsdirektiv opretholdt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Hensigten med direktivforslaget er en modernisering af de første tre motorkøretøjsforsikringsdirektiver og en udvidelse af anvendelsesområdet for reglerne i det fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv. Det er regeringens opfattelse, at direktivforslaget ikke giver anledning til at anvende nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

4.1. Spørgsmål om ansvar for færdselsuheld forårsaget af motorkøretøjer, og